Nᴿᴿ 3

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 7 Stycznia v. s. 1824 Roku.

Wiadomości Krajowe.

Ostatnia data gazet sankt-petersburskich jest dnia 29 grudnia.

Podług gazety senackiey, przez Naywyższe Ukazy Jego Cesarskiey Mości do Rządzącego Senatu wydane:

Dnia 3 grudnia, 1823. W liczbie podniesionych do rang wyższych, radcy dworu, miński gubernialny podskarbi Michał *Brujewicz* i ka syer powiatu krzemienieckiego Gabryel *Piatnicki*, mianowani radcami kollegialnymi, ze starszeństwem od dnia wysłużenia lat ustanowionych w rangach poprzedzających.

Teyże daty. Ober sekretarz 1go oddziału 5go Departamentu Rządzącego Senatu, radca kollegialny *Zinowjew*, na własną prośbę, dla podeszłego wieku i osłabionego zdrowia, uwolniony zupełnie od służby, a w nagrodę 56letniego, nieposlakowanego sprawowania się, z Naymiłościwszego naznaczenia pobierać będzie do śmierci pensyą całkowitą po 3000 rubli na rok; na jego zaś mieyscu obowiązki ober-sekretarza sprawować ma, znaydujący się w tymże oddziale w obowiązku sekretarza radca tytularny *Karcow*, z pensyą etatową.

Teyże daty. Pierwszy radca Izby Skarbowey tobolskiey, radca kollegialny, *Kukuranow*, nayłaskawiey mianowany prezydentem gubernialnego sądu tobolskiego.

Dnia 7 grudnia 1823. Przy uwolnieniu od służby naczelnika okręgu celnego archangielskiego, rzeczywistego radcy stanu *Martjanowa*, za długoletnie i chwalebne jey sprawowanie, naymiłościwiey rozkazano wypłacać mu do śmierci zupełną pobieraną pensyą po 3000 rubli na rok, z procentow kapitału, znaydującego się w departamencie handlu zewnętrznego, na pensye wysłużone dla urzędnikow celnych, ich wdów i dzieci.

Dnia 18 grudnia 1823. Dla zmnieyszenia wprowadzania i użycia niektórych towarow zagranicznych, więcey do zbytku służących; również i takich, które zrządzają uszczerbek dla własnego przemysłu poddanych rossyyskich, Rozkazujemy:

1) Od towarów zagranicznych, w przyłączonym tu i od Nas potwierdzonym wykazie wymienionych, pobierać przy wprowadzeniu ich ustanowioną w nim poszlinę na wszystkich Tamożniach, dla handlu europeyskiego ustanowionych, od 1go stycznia 1824 roku, a w tych mieyscach, gdzie Ukaz poźniey otrzymany będzie, od dnia jego otrzymania.

2) Od tych towarów, które do 1go stycznia 1824 roku, albo do dnia otrzymania tego Ukazu, pozostawać mogą w Tamożniach w liczbie niewypuszczonych, w oczekiwaniu prawem ustanowionego terminu, pobierać dawnieyszą podług Taryffy poszlinę, nie rozciągając tego na towary, którym termin wyszedł.

3) Od towarow, przed otrzymaniem tego Ukazu do Odeskiego portu wolnego wprowadzonych, przy ich przeprowadzeniu przez linią portu wolnego do środkowych guberniy, od 1go stycznia 1824go roku, albo od dnia otrzymania tego Ukazu, pobierać poszlinę podług przyłączonego tu wykazu, chociażby one i dawniey kupione i do drugich miast obstalowane były.

4) Równym sposobem i towary, wchodzące z Kwarantanny i z Tamożni dla użycia w obrębie portu wolnego, od dnia 1go stycznia 1824, albo od dnia otrzymania tego wykazu, podlegają opłacie na rzecz miasta piątey części i nowo podwyższoney poszliny. (*Wykaz wspomniony umieści się w następujących numerach.*)

Teyże daty. Przeyrzawszy opinią Rady Państwa, na przedstawienie Ministra Skarbu nastałą, i pragnąc ulżyć wewnętrzne stosunki dla zasilenia wyprowadzania własnych produktow, Uznaliśmy za dobrą, znieść opłaty Ukazem 22 marca 1818 roku ustanowione od statkow i płytow, na rzekach i kanałach pobierane, i na skutek tego Rozkazujemy:

1) Wszystkie, będące dotąd na wszystkich systematach rzek i kanałow, pobory od statkow bezpośrednio przy ładowaniu, spławie i wyładowaniu statkow i płytow, od następującego 1824 roku znieść, i odtąd ich nie pobierać.

2) Również na kanałach Berezyńskim i Ogińskiego, i na rzekach Niemnie i Bugu Zachodnim, nie pobierać poszlin od statkow.

3) Z poborow ustanowionych dla dobra spławu statkow, zostawić tylko:

a) Pobierane na Tamożniach od niektórych surowych produktow, wychodzących za granicę, poszliny Ukazem 1818 marca 22, i tymże Ukazem 5 procentow od opłacanych przez kupców do skarbu powinności i pięć kopijek od duszy rewizyyney wszystkich w ogólności włościan, ludzi wolnych i mieszczan.

b) Sztrafy, za przewyższającą na statkach miarę, przewyższający ładunek i utrzymywanie na statkach ognia, ponieważ sztrafy te ustanowione są dla zabieżenia szkodzie i niebezpieczeństwu, którym od niezachowania ustanowionych prawideł statki podlegają.

c) Wnoszone przez wysyłających statki, na utrzymanie spławnych Sądow (*Rasspraw*) i Maklerow, ponieważ one są ustanowione na własne ich żądanie, dla ichże dobra, i dla rychleyszego rozpatrzenia wzajemnych między wysyłającymi statki a ludem pracującym sporow i nieporozumień.

4) Własciciele statkow lub podrjadczykowie, którzy przez zawarte przez nich ze Skarbem albo prywatnymi ludźmi kontrakta, przyjęli na siebie opłatę poszlin spławnych od statkow, która od roku 1824 znosi się, obowiązani są przy rozrachunkach z kontrahentami potrącić je z ceny, za przewóz przypadającey.

5) Od statkow i płytow, które się na zimowanie zastanowiły, poszlin nie żądać; nie powracając jednak opłaconych.

6) Wszystkie teraz będące dla poboru od statkow poszlin zastawy, prócz trzech na drzewo, w guberniach Archangielskiey, S. Petersburskiey i Jarosławskiey, niezwłócznie zamknąć.

7) Urzędnikow, na tych zastawach znaydujących się, którzy kommenderowani są od Izb Skarbowych i innych władz, powrócić na swe mieysca; a innych uwolnić, wypłaciwszy pensyą do 1go lipca 1824 roku.

Teyże daty. Ukazem 10 grudnia 1819 roku, wznowiony został na rzecz dochodow Państwa po-

bor czynszowego podatku od kozakow małorossyyskich, jak ten podatek ustanowiony był do roku 1812go: tymczasem od wszystkich innych włościan skarbowych, mieszkających z nimi w jednych mieyscach, podług klassy guberniy, pobiera się czynszowy podatek, podług ustanowionego w roku 1812 nowego układu. Uznając porównanie ogólnych powinności Państwa sprawiedliwem, na osnowie Opinii Rady Państwa Rozkazujemy: od 1go stycznia następującego 1824 roku, od małorossyyskich kozakow pobor czynszowego podatku uskuteczniać zarówno z innymi włościanami skarbowymi, w jednychże z nimi gubernijach mieszkającymi. Rządzący Senat nie zaniecha około tego uczynić należytych rozporządzeń.

Przez Naywyższy Ukaz Jego Cesarskiey Mości do P. Gubernatora Jarosławskiego Cywilnego, wydany dnia 25 sierpnia 1823, rozkazano oświadczyć zadowolenie Jego Cesarskiey Mości, za przykładanie się do należytego urządzenia dróg w tey gubernii, urzędnikom następującym: *marszałkom stanu ślacheckiego*: jarosławskiemu radcy dworu *Chanikowemu*, lubimskiemu radcy dworu *Kaniszczewemu*; romanow-borysohlebskiemu, radcy dworu *Jarosławowemu*; daniłowskiemu, sztabs kapitanowi *Filosofowemu*; rostowskiemu, porucznikowi *Horainowemu*; rybińskiemu policmeystrowi *Popowemu*; mołożskiemu horodniczemu *Suchanowemu*. Ziemskim sprawnikom: jarosławskiemu podporucznikowi *Karniłowemu*; lubimskiemu sztabs kapitanowi *Połozowemu*; daniłowskiemu, porucznikowi *Szestakowemu*. Assesorom: jarosławskiego sądu powiatowego, sztabs kapitanowi *Niekrasowemu*, romano borysohlebskiego sądu powiatowego, podporucznikowi *Konstantynowemu*; jeometrom: gubernialnemu, radcy kollegialnemu *Posnikowemu*; powiatowym, radcom tytularnym: rybińskiemu, *Aładjinowi*; danilowskiemu, *Kuznicowemu*; jarosławskiemu, *Ancyrowemu*.

Przez Naywyższe Ukazy Jego Cesarskiey Mości do kantoru dworu, wydane roku 1823.

Dnia 12 grudnia. Kamerjunker dworu Jego Cesarskiey Mości, marszałek gubernialny podolski, Hrabia Konstanty *Przezdziecki*, nayłaskawiey mianowany kamerherem.

Teyże daty. Zostający pod wiedzą kollegium państwa stosunkow zewnętrznych, rzeczywisty radca stanu *Perowski*, nayłaskawiey mianowany Kamerherem dworu Jego Cesarskiey Mości.

Teyże daty. Zostający w ministeryum spraw wewnętrznych 14 klassy *Gotard Sobański*, nayłaskawiey mianowany Kamerjunkrem dworu Jego Cesarskiey Mości.

Teyże daty. Ze względow na zasługi zmarłego Główno dowodzącego armiją mołdawską, jenerała piechoty Hrabi Mikołaja Michałowicza *Kamieńskiego*, synowica jego, Hrabianka *Prascewija Kamieńska*, nayłaskawiey mianowana freyleyną Nayjaśnieyszych Cesarzowych.

Przez Naywyższe Ukazy Jego Cesarskiey Mości do Rządzącego Senatu, ogłoszone w *Ruskim Inwalidzie*, Naywyżey potwierdzeni prezydentami sądow głównych: gubernii witebskiey: 1go departamentu były marszałek Hrabia Jan *Plater*, 2go departamentu, podkomorzy rzeżycki Benedykt *Wereszczyński*; gubernii mohilewskiey: 1go departamentu, podkomorzy czerykowski, Jan *Szpilewski*, 2go departamentu były tegoż departamentu prezydent Jerzy *Łuskina*; gubernii mińskiey, 1go departamentu, były prezydent tegoż departamentu Ambroży *Korsak*; 2go departamentu, ziemski sędzia miński Rudolf *Piszczałło*.

Rządzący Senat ogłosił następujące Ukazy okolne:

1) Rozwiązujący, iż mieszczan przenoszących się z jednego miasta do drugiego, co do rekruckiey powinności liczyć w nowych ich gromadach.

2) Dozwalający żydów, po przyjęciu wiary chrześciańskiey wyznania Rzymsko-Katolickiego, przyymować do stanu duchownego.

3) O otwarciu obwodu omskiego i mieysc w nim urzędowych.

4) Dozwalający przyznawać we wszystkich miastach powiatowych Gruzyi, prawa przedażne i inne tranzakta na summę do 500 rubli srebrnych.

P. Jan *Kożewnikow*, negocyant moskiewski i założyciel bardzo piękney fabryki sukien cienkich, miał honor złożyć Jego Cesarskiey Mości, sztukę sukna w swojey fabryce zrobioną. Cesarz Jegomość raczył mu oświadczyć wysokie Swe zadowolenie, i rozkazał przez P. Ministra skarbu, udarować go kosztownym pierścieniem, drogiemi kamieniami sadzonym. Nadto P. *Kożewnikow* z łaskawości Monarszey otrzymał tytuł radcy manufakturalnego.

Dnia 26 t. m. uczniowie akademii medyko-chirurgiczney grali sztukę oryginalną *Terencyusza* pod tytułem: *Andria*. Pierwsza to jest reprezentacya u nas w języku łacińskim. Starannie z niey wyrzucono to wszystko, co może się i niesprzeciwiało gustowi rzymian, ale co w naszych czasach obrażałoby przystoyność i wstyd. Tym sposobem mniemano tego wieczora połączyć przyjemność z pożytkiem. Orkiestra była wyborna, i składała się także z uczniów akademii. Wiele osób znakomitych, w literaturze klassyczney biegłych, zaszczyciło to widowisko swą obecnością, i umiało ocenić prawdziwy cel, którym było doskonalenie się uczniów w łatwości mówienia językiem łacińskim. P. Szambellan *Maikow*, dyrektor teatrów Cesarskich, ochoczo starał się o dostarczenie naypiękniejszych strojow greckich. Prolog, stosowany do okoliczności, także w języku łacińskim, deklamowany był przez jednego z uczniów.

Kurs sankt-petersburski d. 25 grudnia 1823 r.: dukat hollen. nowy 11 r. 65 do 70 k. Zmiana złota 2 r. k. 89. Zmiana srebra 2 r. 73. k.

Nieustający dochod kommissyi umorzenia długow:

6§ assygnacyami	— — 100 —	procentow
6§ brzęczącą monetą	— 99	
5§ takąż	— — — — $85\frac{1}{2}$	

Królestwo Polskie.

Ostatnia data gazet warszawskich jest dnia 12 stycznia n. s.

Postanowieniem Cesarza Jegomości i Króla, z dnia 20 listopada (2 grudnia 1823 roku), za odjętą miastu *Łowicz*, wieś zarobną *Zelkowice*, naznaczona została coroczna opłata, ze skarbu królewstwa, zł. pol. 4934 gr. 21, nazawsze, jako wynagrodzenie na dochod tegoż miasta.

Postanowieniem Xięcia Namiestnika Królewskiego z dnia 30 grudnia r. z., z dwóch wydziałów Trybunału pierwszey instancyi województwa augustowskiego, w Łomży posiedzenia swe odbywającego, jeden wydział przeniesionym będzie, pod tytułem Trybunału Cywilnego 1szey instancyi województwa augustowskiego wydziału 2go, do miasta *Suwałk*, dla odbywania sądownictwa w powiatach dąbrowskim, seyneńskim, kalwaryyskim i maryampolskim.

Kommissya województwa mazowieckiego ogłosiła, iż ostateczne uregulowanie kontrolli i cech fabrycznych, przedłużone zostało do d. 1 marca 1824.

Urząd municypalny miasta stołecznego Warszawy obwieścił, iż dzień 4 października roku 1824, naznacza się dla mieszkańców wyznania moyżeszowego, za ostateczny termin do wyniesienia się z ulic: Zabiey, Granicznej, Nowy-Swiat, Leszno, Marszałkowska, Chłodna, Elektoralna, Zakroczymska, Gwardyacka, Bitna, Fawory, Nowo-Jerozolimska.

W nocy z dnia 7 na 8 stycznia wybuchnął pożar w fabryce sukienney P. *Herrera* w *Sieradzu*. Ta piękna fabryka, jeżeli nie naypierwsza, to niewątpliwie jedna z naypierwszych w naszym kraju, stała się pastwą płomieni. Wszystkie zabudowania fabryczne, machiny, do 300,000 kosztujące, tudzież znaczne składy sukien, wełny i farb, spłonęły ogniem. Strata ogólna do miliona dochodzi.

W *Krakowie* umarł Jan *Bartsch*, doktor medycyny, członek towarzystwa fizyczno-amerykańskiego, większą część swego majątku zostawił na wieczne fundusze szpitalowi ś. *Łazarza*, bankowi

pobożnemu i domowi schronienia biednych; za życia szczególniey się odznaczył ochoczą posługą w leczeniu ubogich.

AUSTRYA.
Wiedeń dnia 31 grudnia.
(*z Gazety Warszawskiey*).

Czytamy w dzisieyszym *Dostrzegaczu Austryackim*, iż w nocy z dnia 24 na 25 b. m. spalił się w *Gorycyi* teatr z salami redutowemi, dekoracyami, garderobą i instrumentami. Gorliwy ratunek wstrzymał dalsze rozszerzenie się ognia. Przyczyna pożaru jeszcze nie wiadoma; a szkoda jest naydotkliwszą dla przedsiębiercy teatru, aktorów i aktorek.

NIEMCY.
Od brzegow Menu dnia 29 grudnia.
(*z Gazety Warszawskiey.*)

Wielka rada kantonu szwaycarskiego *Zurich* zebrała się na posiedzenie zimowe, ktore trwało od 15 do 18 b. m. Przekonano się o potrzebie oddzielenia tych, którzy za podeyrzenie są uwięzieni, od tych, którzy za wyrokiem jako zbrodniarze są osadzeni; tudzież ludzi osądzonych na więzienie, a mogących się poprawić, do tych, którzy nie czynią nadziei poprawy. Tym celem polecono użyć stosownych środków. Uchwalono oraz, iż przechodzący z jedney wiary do drugiey obowiązany jest pozyskać prawo obywatelstwa w gminie nowego swego wyznania.

Od kilku dni mówią w *Augsburgu* o rzadkiey poczciwości pewnego kupca, która równie godną jest ogłoszenia, jak nasladowania. Pan C. M. dawniey kupiec, który dwukrotnie był dosyć na wysokim stopniu szczęścia, a pótém przez niepomyślne okoliczności podupadł, widząc, iż wierzyciele zabrali mu wszystko, co posiadał, mimo przykrey pory roku opuścił *Augsburg*, i piechotą z kilku złotemi pożyczonemi od przyjaciół, udał się do *Paryża*, chcąc tam godziwym sposobem pozyskać możność zapłacenia reszty swoich długow. Jakoż niedawno przysłał dobrowolnie kilka tysięcy złotych ryńskich, zebranych przez oszczędność, prosząc przyjaciela swego, aby te pieniądze rozdzielił między wierzycieli, którzy je z wdzięcznością odebrawszy, pokwitowali. Co za piękna nauka dla lekkomyślnych bankrutow!

Czytamy w pismie peryodycznem niemieckiém *Flora*, iż pewny lekarz we Frankonii, uniesiony fantazyą, twierdzi, że organizm ludzki jest podobny do magnesu.

FRANCYA.
Paryż, dnia 27 grudnia.
(*z Gazety Warszawskiey*)

Dziennik Rozpraw umieszczając ustawę Królewską względem rozpuszczenia izby deputowanych, tak pisze o korzyściach nowego składu izby deputowanych: „Celnieyszą jego korzyścią będzie zbliżenie się obu izb. W Anglii wielu parów rozrządza krzesłami w izbie wyzszey, i synowie ich mogą tam zasiadać. We Francyi parowie nie mają żadnego uczestnictwa do wyboru członków izby deputowanych, i konstytucya zabrania ich synom w niey zasiadać. Jeden tylko był środek do uchylenia tego rozłączenia izb, to jest: wypadało je zbliżyć do siebie węzłem przychylności, tak, iż zasługi i talenta torują drogę do naywyższych urzędów krajowych. Mniemamy, iż zamysł ten uskuteczni się szczęśliwie przez siedmioletnie urzędowanie członków izby deputowanych, przez co uczynimy postęp w systemacie reprezentacyynym."

Przeznaczenie eskadry naszey, uzbrajaney w *Tulonie*, a złożoney z 6 fregat i 8 korwet, jest przedmiotem sporu między politykami tuteyszymi. Jedni wyprawiają do Afryki, w celu zapewnienia posiadłości na brzegach tamecznych dla przywrócić się mającego zakonu maltańskiego; drudzy posyłają do Brezylii i osad hiszpańskich przeciwko powstańcom. Lecz bydź może, iż eskadra ma tylko zabezpieczyć handel, co w obecnym stanie woyny Ameryki południowey zdaje się potrzebnem.

Statek parowy, nazwiskiem Xiąże *Bordeaux*, użyty będzie w *Calais* do posyłania listow z Francyi do Anglii.

Słychać, iż biskup z *Limoges* został mianowany administratorem arcy biskupstwa lugduńskiego. a kardynał *Fesch* będzie tytularnym arcybiskupem. Że zaś tylko arcy biskup może objąć taką administracyą, przeto wspomniony biskup zostanie mianowany arcy-biskupem *in partibus*.

Czytamy w jednym z tuteyszych Dziennikow, iż z 30 milionow mieszkańców Francyi, blizko 80,000 opłaca tyle podatkow, ile potrzeba do obrania deputowanych. Jeden więc reprezentuje 375 mieszkańców, a że nie wszyscy bywają na zgromadzeniach wybierczych, można więc rachować, iż jeden reprezentuje 500 mieszkańców.

Dzieła dramatyczne niemieckie są tak dobrze przyymowane w *Paryżu*, iż nawet toczą się sprawy o ich przedrukowanie. Niedawno P. *Bobée*, drukarz i wydawca tłumaczonych sztuk teatralnych niemieckich, oskarżył xięgarza *Ladvocat*, iż jednę sztukę ze zbioru jego co do słowa przedrukował, żąda za to wynagrodzenia 6,000 frankow, i zabrania drukowanych exemplarzy.

List prywatny z Madrytu donosi o pojedynku, który tam wielkie sprawił wrażenie. Odbył się między synem pierwszego ministra *Casa-Irujo*, mającym się żenić z córką ministra *Heredia*, i pewnym oficerem francuzkim. Hiszpan został śmiertelnie raniony. Niewiadomo jest dokładnie przyczyna tego pojedynku; zdaje się atoli, iż bardziey pochodzi z kłótni polityczney aniżeli miłośney.

Dnia 29. Hrabia *Pozzo di Borgo* poseł Cesarsko Rossyyski, odwiedził niedawno Prezesa rady Ministrów.

Fregata *Venus* wysłana do wysp Kanaryyskich z Panem *Uriarte*, nowo mianowanym hiszpańskim gubernatorem, uwolniła 6 okrętow kupieckich francuzkich, które korsarze hiszpańscy zabrali i tam przyprowadzili. Cztery z tych okrętów popłynęło już na morze.

Czytamy w *Monitorze*, iż Cesarsko-Rossyyski kamerjunkier Baron *Strogonow*, wysłany w nadzwyczayném zleceniu Monarchy swego do Króla Jmci Portugalskiego, i udając się do *Lisbony*, przybył nie dawno do tuteyszey stolicy.

Król Jmć kazał dać kosztowne szpilki brylantowe autorom opery pod napisem *Vendome w Hiszpanii*, oraz Panom *Sournet* i *Guiraund* za dwie ody o woynie hiszpańskiey i oswobodzeniu Króla *Ferdynanda VII.*

Przed kilku laty wyszło tu u Pana *le Normant* pismo *o konstytucyi angielskiey*, naylepsze ze wszystkich, jakie kiedy w tak ważnym przedmiocie wydano. Autor jego ogłosił teraz drugie pisemko: *Uwagi nad powszechnym wyborem członków Izby deputowanych i siedmioletniem ich urzędowaniem.* Podług twierdzenia *Dziennika Rozpraw*, napisane jest z dokładnością, jasnością i gruntownością, jak dawnieysze, a na dowod umieścił z niego wyjątek, zachęcając czytelników swoich, aby całe dziełko przeczytali. Autor zasługuje na tém większą ufność, iż jest cudzoziemcem, a zatém nie zasiada w Izbie deputowanych, i nie może nic żądać, ani się spodziewać od ministrów.

Xiążę *Hohenlohe*, Par i Minister stanu *Lainé*, Baron *Borelli*, Szef głównego sztabu 2go korpusu woyska w Hiszpanii, i Xiążę *San Carlos*, poseł hiszpański, mieli d. 25 b. m. prywatne wysłuchanie u Króla Jmci. Poseł hiszpański podał ozdoby honorowe, któremi Monarcha jego zaszczycił jenerałow francuzkich.

Xiężniczka *Condé* choruje od kilku dni niebezpiecznie.

Na kilka dni przed wyjazdem kardynałów francuzkich z *Rzymu*. Oyciec ś. był tak chory, iż nie przyymował nikogo i nie pracował z ministrami swymi. Wkrótce potém kazał oświadczyć kardynałom francuzkim, iż lubo w łożku chce im dadź wysłuchanie. Xiąże *Rohan* i vice hrabia *Clermont-Tonnere* byli także przedstawiani Oycu ś., który pierwszemu z nich polecił, aby seminaryum ś. *Sulpicyusza* zapewnił o przychylności jego

i aby mu dał błogosławieństwo papiezkie. Kanonik *Cotteret*, którego Oyciec ś. za zezwoleniem królewskiém mianował biskupem karysteyskim *in partibus*, otrzymał podobne zlecenie do arcy-biskupa Paryzkiego i kapituły.

Kardynał *de la Fare*, oddał *Madame* piękny rożaniec, który jey Papież przysłał. Vice Hrabia *Clermont-Tonnere*, zastępując kardynała brata swego, oddał podobny podarunek od Oyca ś. Xiężnie *Berry*, Xięciu *Bordeaux* i siostrze jego. Rożańce te są ozdobione pięknemi medalami, wyobrażającemi pobożność: na medalu rożańca dla Xięcia *Bordeaux* jest wizerunek ś. *Stanisława Kostki*, Patrona młodzieży chrześciańskiey.

Ustawa względem amnestyi w Hiszpanii, która dla poczynionych odmian poszła znowu do rady, będzie ogłoszoną d. 20 grudnia. Jest wielkie podobieństwo do prawdy, iż margrabia *Casa Irujo* złoży urząd ministra. Słychać nawet o zupełney odmianie ministrów.

Czytamy w *Korrespondencie Warszawskim* pod dniem 27 grudnia z *Paryża*: Przybył tu Pan *Cartague* kanclerz naszego poselstwa w *Stambule*.

Jenerał *Sebastiani* bawi dotąd w *Korsyce* w nadziei, iż zostanie powtórnie obrany deputowanym z tey wyspy. Gazeta *Chorągiew biała*, donosząc o tém, dodaje: Korsykanie są aż nadto przychylni Burbonom, aby mieli powtórnie wybrać deputowanego z lewey strony. Niezapomną zapewnie, że jenerał *Sebastiani* naywięcey d. 20 marca 1815 r. popierał w Paryżu uznanie nanowo władzy *Bonapartego*, i jako jeden z kommissarzy układających się pod *Waterloo*, z całych sił opierał się powrótowi naszego Monarchy.

Z powodu zwłoki w toku spraw, paryzki sąd przysięgłych zostanie w przyszłym roku na 2 wydziały rozdzielony.

(*z Korr. Hamb.*) Pierwszy szambellan, margrabia *d'Avaray*, mianowany jest od Króla Jmci mistrzem garderoby, na mieyscu swojego oyca.

Jenerał porucznik, Hrabia *Guilleminot*, miał zawczora wysłuchanie u JJ. KK. WW. *Monsieur* i Xiążęcia *Angouleme*.

Król Jmć dał d. 26 prywatne wysłuchanie Hrabiemu *Bethisy* i Margrabiemu *de-la-Tour de-Pin Montauban*.

Akademia francuzka obrała P. *Lainè* dyrektorem, a P. *Villemain* kanclerzem.

Kuryer Francuzki zadziwia się nad tém, że PP. *Labourdonnaye* i *Lalot* nie są na liście prezydentów kollegiow wybierczych.

Po czterotygodniowem zawieszeniu, Dziennik Polityczny, pod tytułem *Journal politique de la Cote d'or*, znowu wychodzi.

Na skutek wyższych rozkazow, hiszpani, którzy dotąd w *Marsylii* przebywali, udają się do środka Francyi.

(*z Gazety Pruskiey Stanu*). Sławna Pani *Recamier*, jadąc z *Florencyi*, d. 16 grudnia do *Rzymu* przybyła.

W *Neapolu* mówią bardzo o mającem nastąpić wyyściu Xiężniczki *Maryi Krystyny*, trzeciey córki Xiążęcia Kalabryi,przyrodniey siostry Xiężny *Berry*, (nar. 1806), za Infanta *Don Miguel* portugalskiego.

(*z Kur. Warsz.*) Dziennik *Konstytucyonista* zwiastuje, że głównym przedmiotem obrad przyszłey izby deputowanych, będzie wynagrodzenie byłych posiadaczów dóbr ziemskich.

Hiszpania.

Barcellona dnia 11 grudnia.

(*z Gazety le Conservateur Impartial.*)

Biskup *Barcellony* wydał do duchowieństwa swojey dyecezyi następujący list okolny:

Dla zapobieżenia nieszczęściom, które mogłyby zrządzić gorliwość źle zrozumiana albo nierostropność niektórych ludzi; postanawiam i zalecam: 1) Ażeby żaden xiądz świecki ani zakonnik, jakiey-kolwiek klassy, stopnia i dostojeństwa nie ważył się mieszać w swoich kazaniach, materyy lub rzeczy politycznych, jako rzeczy zakazanych różnemi postanowieniami królewskiemi. 2) Ażeby żaden xiądz w swoich kazaniach nie używał wyrazow, zmierzających pośrednio lub bezpośrednio do zaburzenia spokoyności publiczney, do odciągnienia od posłuszeństwa Królowi Panu naszemu, do wzniecenia rozpraw, do zapalenia gniewu, nienawiści i zemsty. 3) Jeśliby który xiądz przestąpił powyższe dwa artykuły, nietylko zostanie odsądzony od ambony, ale jeszcze będzie wskazany na więzienie, na dłuższy lub krótszy czas, podług stopnia złośliwości lub niedorzeczności wyrazow,użytych przez niego. Nikt nie powinien mniemać, ażebym przez ninieysze zalecenie chciał ścieśniać wolność ewanjeliczną, która jest przystoyną mówcy chrześciańskiego. Boże uchoway mię od tey myśli. Niemniey też niechcę przedsiębrać żadnych środków na doniesienia niepewne i niemające zupełney pewności czynow. Wiem, iż są uszy tak delikatne, iż mogą wziąć za wyzywający do nienawiści lub zemsty każdy wyraz, wymierzony nie do osob, ale do błędow i występkow, którym ulegają. To mi będzie nowym powodem do postępowania z naywiększą ostróżnością, w nadziei, że Pan będzie mię prowadził w nagrodę naygorliwszey żądzy w przyłożeniu się do dobra ogólnego. Dałby to Pan, ażeby święta żarliwość napawała wymowę wszystkich kaznodziei, i ażeby prawdziwa wiara usposobiała serca wszystkich wiernych do słuchania z pożytkiem słów, które im sam Bóg przesyła, przez pośrednictwo sług swoich. Plebani, zawiadowcy, regensowie i wszyscy inni przełożeni, odczytają ten okolnik swym zgromadzeniom i wszystkim duchownym, znaydującym się w okręgach swych parafii, tak świeckim, jako i zakonnikom, i mnie o tém uwiadomią.

Madryt dnia 13 grudnia.

(*z teyże gazety.*)

Moreno Guerra, ten zapalony rozkrzewiciel rewolucyi hiszpańskiey, udał się przez *Filadelfią* do *Mexyku* dla wzniecenia pomiędzy różniącemi się w zdaniach, niespokoyności i postrachu, ogłaszając, iż francuzi, zburzywszy konstytucyą hiszpańską, przeydą morza, dla wydarcia koloniom hiszpańskim wolności, którą się one cieszą.

Xeres de la Frontera d. 2 grudnia.

(*z teyże gazety.*)

Znaydują się ciągle tu i w niektórych okolicach szczątki rewolucyonistów, którzy roznoszą postrach pomiędzy mieszkańcami, popełniając rozboje, i zabierając, co im się nawinie. Władze mieyscowe przedsięwzięły naydzielnieysze środki, na ich wyniszczenie. Poymano już znaczną liczbę tych złoczyńców. Wczora poprowadzono ich dla odebrania kary.

Donoszą z *Kadyxu* pod d. 28 października, o pogłosce, która się rozeszła była w tém mieście, iż rząd uznał pożyczkę zaciągnioną przez stany kortezów. Niedajemy temu żadney wiary, bo jeśliby podobny akt został ogłoszony, nastąpiłaby nowa rewolucya. Powiadano także, iż wszystkie osoby, posądzone o występki polityczne, miały otrzymać powszechne przebaczenie, i że właściciele dóbr, nazywanych narodowemi, mieli wynagrodzić nabywców, za ulepszenia w nich uczynione.

Gibraltar, dnia 1 grudnia.

(*z teyże gazety*)

Pomimo zabronienia konstytucyonistom hiszpańskim, iżby niepokazywali się nigdy w tém mieście, to jednak pewna, że co godzina widzimy w niém nowe osoby. Wczora dosyć wcześnie widzieliśmy tu przybywającego *Marachiniego*, byłego naczelnika w *Toledo*, redaktora gazety *d'Algesiras i El. Cojo*; z *Malagi*, również i wiele innych osob tego stronnictwa. Wszyscy usiłują robić plany, projekta, pogróżki."

Madryt, dnia 18 grudnia.

(*z Gazety Warszawskiey*)

Nowi ministrowie zaraz nazajutrz po swojém mianowaniu oświadczyli, iż rząd nie może uznać pożyczki przez stany zaciągnioney. Wyraźne odmówienie było jedyną odpowiedzią na podane w tey mierze żądanie londyńskich i paryzkich domow handlowych.

DODATEK.

DO DATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 3.

Wilno dnia 7 Stycznia v. s. 1824 Roku.

HISZPANIIA.

Dnia 19. Dnia 13 b: m. dano tu widowisko walki byków, w obecności Monarchy i rodziny jego. Zabito 15 byków, przyczém tyleż koni zostało częścią zabitych, częścią pokaleczonych.

Uczta, którą tu dał Pan *Ouvrard*, bankier francuzki, kosztowała przeszło 20,000 frankow. Byli na niey także ministrowie hiszpańscy.

Słychać, iż Panowie *Vergas* i *Huerta* otrzymają urząd ministrów, a Pan *Erro* obeymie znowu ministeryum skarbu.

Wielu prałatów, mając na czele wielkiego inkwizytora, pozyskawszy wysłuchanie u Monarchy, prosiło o przychylenie się do życzenia narodu względem przywrócenia inkwizycyi. Odpowiedział Król Jmć, iż na przełożenie Mocarstw zagranicznych, a nawet Oyca ś., uskutecznić tey prośby nie może.

D, 20. Byliśmy tu przez niejaki czas w obawie z powodu wrażenia, jakie sprawiły w *Hawannie* wypadki w *Kadyxie*; lecz teraz otrzymaliśmy wiadomość, iż oswobodzenie Króla Jmci wzbudziło nową odwagę w dobrze myślących mieszkańcach wyspy *Kuba*; przedsięwzięte niedawno środki dla przywrócenia tam prawego rządu niechybią swojego celu. Jenerałowi *Vivez*, gubernatorowi, przyrzeczono dostoyność Granda hiszpańskiego, a wszystkich oficerów, zostających pod rozkazami jego, na ich stopniach potwierdzono.

Wczora odprawiło się zgromadzenie rady stanu pod przewodnictwem samego Monarchy; dziś na zgromadzeniu teyże rady przewodniczyć będzie Infant *Don Carlos de Paula*. Przedmiotem tych obrad jest ustawa względem amnestyi, która wkrótce będzie ogłoszoną. Nic nie opuszczono, coby mogło dać objaśnienie w tak ważney okoliczności. Przeyrzano archiwum dla poznania, co za rządu *Karola* V nastąpiło względem *Communeros*, a za rządu *Filipa* V względem Hiszpanów, którzy się przyłączyli do strony Arcy Xiążęcia Austryackiego. Rada stanu widzi się wprawdzie zniewoloną w postanowieniach swoich względem pewnych osob należących do rewolucyi, mieć wzgląd na kapitulacye woyska stanów, zawarte z jenerałami francuzkimi: wszystkie jednak trudności już pokonano.

Deputacya z *Barcellony*, która tu przybyła dla powitania Monarchy, składała się z ludzi, którzy grali rolę podczas rewolucyi, i dla tego kazano jey we 48 godzinach wyjechać ze stolicy. Kilku urzędnikom stanow, którzy jechali z *Kadyxu*, zalecono oczekiwać rozkazow Monarchy w pewney odległości od *Madrytu*.

Słychać znowu o uznaniu pożyczki stanow z pewnemi warunkami.

Dnia 22. Ogłoszono tu bullę papiezką z d. 1 sierpnia r. b. w którey na żądanie rejencyi, rząd Hiszpański, został upoważniony do pobierania od duchowieństwa przez 6 lat, po 4 miliony zł. pol. rocznego wsparcia.

WŁOCHY.

Od granic Włoskich dnia 24 grudnia.

(z Gazety Warszawskiey.)

Listy z *Rzymu* pod d. 16 b. m. donoszą, iż Oyciec ś. mocno choruje.

Xiążę *Gustaw*, syn byłego Króla szwedzkiego, przybył d. 16 b. m. do *Turynu*, i miał wysłuchanie u oboyga Królestwa Iohmość sardyńskich. Mieszka w zamku królewskim w *Turynie*, gdzie zwiedził teatr, muzeum historyi naturalney i obserwatoryum.

TURCYA.

Od granic tureckich dnia 13 grudnia.

(z Gazety Warszawskiey.)

Korynt jest w mocy grekow, i turcy musieli zaniechać oblężenia *Missolungi*, a tak Morea spodziewa się zupełnego oswobodzenia.

Wychodząca w *Smirnie* gazeta, pod napisem *Dostrzegacz Wschodni*, pisze: „Mieszkańcy wysp zbuntowanych budują teraz mocnieysze okręty, na których łepiey dział większego kalibru użyć mogą. Mają już takie działa nawet na statkach, wystawionych przed powstaniem."

Listy ze *Stambułu* donoszą, iż pewny okręt kupiecki angielski, niedozwoliwszy, aby go okręty wojenne tureckie przeglądały, i bez otrzymanego pozwolenia od posła angielskiego, popłynął przez Bosfor. Reis Effendi rozmówił się w tey mierze z Lordem *Strangford*, i nadal mają być użyte dzielne środki przeciwko wszystkim, którzyby od przepisow wyłamywać się chcieli. Kapitan basza wróciwszy do Dardanellow, ma przybyć do *Stambułu*, a tym czasem zda wice-admirałowi dowództwo swojey floty. Zdaje się, iż na dywanie odrzucono środek użycia łagodności dla przytłumienia powstania grekow, i nadania im rządu takiego, jaki jest w Xięztwach Multan i Wołoszczyzny.

SZWECYA.

Sztokolm d. 24 grudnia.

Stany podały Królowi Imci adres, w którym proszą Nayjaśnieyszego Pana, ażeby raczył przystąpić do koronacyi Nayjasnieyszey Królowey Jmci, podług dawnych zwyczajow krajowych; obrząd ten odłożony był do czasu, kiedy też stany miały wynurzyć to życzenie narodowe. Nayjaśnieyszy Pan raczył odpowiedzieć, iż przyymuje to przełożenie z wdzięcznością, i że poźniey oznaczy dzień tey uroczystości. (*C, J.*)

D. 16. Seym nasz ma się ukończyć d. 22 b. m.

Jedna z gazet tuteyszych wystawia okropne skutki zbytniego i powszechnego picia wodki, czyniąc następujący wniosek. Gdy w Szwecyi konsumuie się na rok 60 milionów garcy wódki, ustanowiona więc od niey opłata, przyniosłaby do skarbu 15 milionów talarów, a uboższa klassa ludzi musiałaby mniey pić wódki. Jedna rodzina w Szwecyi, złożona ze 16stu osób, wydaje przez rok naymniey 277 talarów na wódkę, a na chleb tylko 182 talarów.

PORTUGALIA.

Lisbona, dnia 9 grudnia.

(z Gazety Warszawskiey.)

Szlachta portugalska, chcąc godnie obchodzić uroczystość kontrrewolucyi, niszczącey nazawsze systemat konstytucyyny, wybrała na to dzień 1 b. m. jako rocznicę pamiętnego dnia, w którym rodzina *Braganza* r. 1640 na tron przywróconą została. Uroczystość ta nader swietna, zaszczyconą była obecnością dworu, posłów zagranicznych i t. d. Królowa Jmć dla słabości zdrowia nie mogła się na niey znaydować.

	Czas obserwacyi	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Reau.	Wiatry	Odmiana wpowiet
Obserwacye meterologiczne.	dnia 5 god. $7\frac{1}{2}$ z rana.	27 cal. 8,7 lin.	— 5 stopni.	Południowo Zach.	Pochmurno
	dnia 6 — — —	27 — 6,1 —	— 1 — —	Pólnocno Zachodni	Pogoda
	dnia 7 — — —	27 — 6,0 —	— 0 — —	Pólnocny Zach.	Pochmurno

Poswolono drukować. Z polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora. Andrzey Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

1 Dekretem Sądu Głównego 1go Departamentu Gubernii Litewsko Wileńskiey dnia 16 oktobra 1823 zapadłym, na domierzenie JW. Wincentego Iwanowicza byłego Vice-Marszałka powiatu Rosieńskiego kredytorom za przyznane im należności satysfakcyi, oraz załatwi nie dalszych tymże dekretem poruczonych czynności, przeznaczony Sąd inekwitacyiny po niedoyściu pierwszego przez Sąd Główny oznaczonego zjazdu stosownie do wyroku tegoż Sądu, za wydanem cztero-niedzielném obwieszczeniem, w przypadłym z onego terminie dnia 28 grudnia 1823 roku ad fundum majętności Goniprow zwaney w powiecie rosienskim sytuowaney przybyły, juryzdykcyą zareassumowawszy, że ciągłem poruczonego sobie dzieła ułatwieniem bez żadnych odkładow zaymować się, determinowane przez Sąd Główny akta chociażby w niestanności stron expedyować, a następnie całą sprawę do oczewistego rozbioru wziąść ma zamiar, strony interessowane zawiadamiając; ażeby ze wszelką gotowością i dowodami należność ich probującémi stawały, pod utratą jaka z niejawienia się wedle praw i dekretu Sądu Głównego nastąpić może, przez niniejszą trzykrotnie w gazecie Kuryera Lit. umieścić się winną awizacyą, ostrzega. Dat w Goniprowie 1823 grudnia 31 dnia.

Prezydent Grodzki Trocki i Sądu Inekwietacyinego Wincenty Elsner. Prezes Grodu Zawileyskiego Ignacy Chodźko. Pisarz Ziemski Trocki Adam Strawiński.

Filip Suzin Regent.

---

3 *W Kardynalii naprzeciw kościoła ś. Jana, jest do przedania koczobryk; życzący go nabyć zechce udać się do niżey podpisanego, mieszkającego w tymże domie, z którym się o cenę umówi.*

Józef Buczyński.

Sprzedaż rozmaitych rzeczy przez aukcyą w Domie Wileńskiego Towarzystwa Dobroczynności, rozpocznie się znowu od dnia 2 stycznia następującego 1824 roku i trwać będzie codziennie z rana od godziny 9tey do 12tey a po południu od 2ey do 5tey.

3. Litewski Poczlamt wzywa niniejszem, chcących podjąć się dostawy potrzebnych mu, dla niższych pocztowych służących Litewskiey Dyrekcyi jednorocznych ammunicyynych rzeczy, a mianowicie: saytuzow szarego szląkkiego sukna z czarnemi lampasami i skórą 379, pantalonow takiegoż sukna 49, także pantalonow ciemno-zielonego szląkkiego sukna 103, letnich pantalonow flamandzkiego płótna 428 i balsztuchow czarnych sukiennych 1062, a nadto towaru czyli skór na bóty z podeszwami i całym garniturem na półbóciki 531 par: iżby takowi przybywali do Poczlamtu dla odbycia targow w terminach niżey oznaczonych; a mianowicie: pierwszym dnia 9, drugim dnia 11go, a trzecim ostatecznym dnia 14go stycznia nadchodzącego 1824 roku, gdzie i dalsze kondycye będą objawione, z warunkiem, ażeby każdy podeymujący się tey dostawy, złożył, przy oświadczeniu, na piśmie świadectwo ewikcyi, mogącey bydź wierną i dostateczną nieodmiennie, bez czego nikt do targu dopuszczonym bydź nie może.

---

3 Niżey podpisany na imie W. Karoliny z Irzykowiczow Kontrymowey Sędziney Gran. Wileń. na rubli sr. 100 łącznie z moją żoną Anną wprzód Oleszkiewiczową wydał oblig, a jakiego taż W. Sędz. Kontrymowa nie uznała przez oświadczenie w roku idącym grudnia 11 d. w aktach Grodz. Wileń. zaniesione na rzecz swojego męża i jego kredytorów WW. Derszkofów: lecz ponieważ niżey podpisany zniewolony przez tradycyą wypłacać też summę jaka pomienionym obligiem jest objęta WW. Derszkofom, a oblig takowy nie wiadomo w czyim zostaje ręku: przeto aby onego nikt nienabywał i że za onym nic nie zostaje dłużny niniejsze trzykrotne do Kuryera Lit. niżey podpisany podaje ostrzeżenie. Wincenty Domański L. U. W.

Takowe ostrzeżenie wolno umieścić do Kuryera Lit. Daniel Wener R. M. W.

Cena produktów na rynkach wileńskich. — Niepołożone liczby znaczą, że tych produktów nie było.		Dni Targowe — Styczeń — Piątek dnia 4 — srebrem: ruble	srebrem: kop.	assygnat.: ruble	assygnat.: kop.
Beczka litewska mająca litewskich 144. garcy	Zyta suchego - - - -	—	—	—	—
	— surowego - - - -	5	—	20	—
	Pszenicy ozimey - - -	10	—	40	—
	— — jarey - - - -	—	—	—	—
	Jęczmienia - - - - -	4	50	18	—
	Owsa - - - - - - -	4	—	16	—
	Gryki - - - - - - -	4	50	18	—
	Grochu - - - - - -	—	—	—	—
	Bobu - - - - - - -	—	—	—	—
	Siemienia lnianego - - -	—	—	—	—
	— — konopnego - -	—	—	—	—
	Krup jęczmiennych - -	11	80	47	20
	— owsianych - - -	18	84⅓	75	37⅓
	— gryczanych - - -	14	97	59	90
Pud Rossyyski.	Łoju wołowego surowego	2	20	8	80
	— — — topionego	3	50	14	—
	Miodu prząśn. z woskiem	—	—	—	—
	Wosku topionego niebielon.	14	—	56	—
	Swiéc woskowych białych	24	—	96	—
	— — - - - żółtych	18	—	72	—
	— łojowych przywoźnych	3	60	14	40
	— — — tu robionych	3	80	15	20
	Włókna towarnego lnu	—	—	—	—
	— — — — pieńki	—	—	—	—
	Siana murożnego - - -	—	7	—	28
	— błotnego - - - -	—	5	—	20
	Faska masła 6 garcowa -	3	—	12	—
	Soli kuchen becz. gar. lit. 48	9	—	3	—
	Piwa krajow. becz. 40 garc.	3	75	15	—
	— dubeltowego - -	—	—	—	—
	Ptastwa po parze indyków	1	20	4	80
	— — — — kur -	—	30	1	20
	— — — — gęsi -	—	60	2	40
	— — — — kaczek	—	40	1	60
Od 30 Grudnia do 7 stycznia.	Chleba razowego funt 1	—	¾	—	3
	— — pytlowego przedn.	—	4	—	16
	Mięsa funt 1 - - - -	—	2½	—	10
	Wódki garniec 1 - - -	—	80	3	20